

Xeyirxah əməlləri onu qəblərdə yaşadır

Hər bir insan həyatda qisməti olan öz ömür payını yaşayır. Ömrün müddəti heç kimdən asılı olmasa da, onu mənalı və şərəfli yaşamaq insandan bilavasitə asılıdır. Bu ömür Ulu Tanrının insanlara bəxş etdiyi bir tale payıdır. Elə insanlar var ki, ömür payını qənimət bilib öz aləmlərinə qapılır, şəxsi istək və arzularını təmin etmək üçün yaşayırlar. Bu qəbildən olan insanlar həyatda özlərindən sonra qəblərdə heç bir iz qoya bilmirlər. Lakin elə müdrik insanlar var ki, yaşadıkları müddətdə özlərinin xeyirxah əməllərilə, xoşməramlı fəaliyyəti, vətənpərvərlikləri, istiqanlılıqları, xalqının gələcəyinə yönəlmiş əvəzsiz xidmətləri ilə həmişə həyatda əbədi bir iz qoyurlar. Belə əbədiyaşar alim ziyalılarımızdan biri də BDU-nun fəlsəfə kafedrasında uzun müddət gənclərimizin elmi dünyagörüşünün formalaşdırılmasında mühüm xidmətləri olan filosof alim-ziyalımız Yəhya Məhəmməd oğlu Əliyevdir.

Yəhya Əliyev 1929-cu il fevralın 6-da Qərbi Azərbaycanın Zəngəzur mahalının Nüvədi kəndində anadan olmuşdur. O, BDU-nun fəlsəfə fakültəsini qırmızı diplomla bitirdikdən sonra həmin universitetin fəlsəfə kafedrasında əmək fəaliyyətinə başlamış, həyatının sonuna qədər orada işləmiş, ömrünün 60 ilini bu elm məbədgahı ilə bağlamışdır. Bu illər ərzində Yəhya müəllim elmi və pedaqoji fəaliyyətilə bu ali məktəbin həyatında fəal iştirak etmişdir. O, tədris etdiyi fəlsəfə fənninin tələbələr tərəfindən mənimsənilməsinin öhdəsindən bir təcrübəli pedaqoq kimi məharətlə gələ bilmişdir.

Onun tələbələri —ölkə həyatının bütün sahələrində uğurlu fəaliyyət göstərmişdir. Müxtəlif vəzifələrdə çalışanlar, müəllimlik edənlər —onu xeyirxah bir insan kimi xatırlayırlar. Yəhya müəllim xeyirxah, təvazökar, səbirli, nəzakətli, səmimi və məsuliyyətli pedaqoq kimi onu tanıyanların qəlbində özünün əbədi bir heykəlini ucaltmışdır. Onun mühazirə və seminar məşğələlərindən sonra tələbələrle izahatlı söhbətlər aparması mənim gözümlə qarşısında. Yəhya müəllimin sadəliyi, saflığı, paklığı, ədalətliyi, cəsəretliliyi həmişə dərin hörmətlə yad edilir.

Yəhya müəllim məharətli pedaqoq olmaqla yanaşı, həm də bacarıqlı tədqiqatçı idi. Onun

Cəlil Məmmədquluzadənin ideya-fəlsəfi irsinin tədqiqi ilə bağlı tədqiqat işi elmi ictimaiyyət tərəfindən çox böyük maraqla qarşılanmış və dəyərləndirilmişdir. Yəhya müəllim sadəcə Cəlil Məmmədquluzadənin tədqiqatçısı deyildi, o həm də böyük yazıçının vurğunu idi. Öz söhbətlərində Cəlil Məmmədquluzadədən elə misallar çəkirdi ki, bir andaca həmsöhbətinin diqqətini cəlb edirdi. Bütün varlığı ilə bu mütəfəkkirin fəlsəfi dünyasına bağlı idi Yəhya müəllim.

Mənim düşüncəmə görə, Yəhya müəllim bənzərsiz keyfiyyətləri, mədəni rəftarı, geniş təfəkkür tərzini və sosial yetkinliyi ilə çoxlarından aydın seçilir, müasirlərinin çoxundan fərqlənir, onlardan yüksəkdə dayanır, münaqişələrdən, sözbazlıqdan, kindən, küdurətdən uzaqda dururdu. O, insanlarla görüşəndə, söhbət edəndə səmimiyyət, mehribanlıq əlaməti olaraq həmişə ehmalca gülümsəyər, sanki xoş bir ovqat yaradardı.

Onun böyük ürəyi vardı. Xırdaqların üstündən meğrur bir sükutla keçməyi bacarırdı. Yəhya müəllim. Ürəyini və vaxtını pisliklər haqqında düşüncələrlə yükləməyə qəti meylli yox idi.

Yəhya müəllimin cəsəretli ilə bağlı şahidi olduğum bir hadisəni oxucularımıza çatdırmaq yerinə düşərdi. Yaxşı yadımdadır, Yəhya müəllim bir dissertasiya opponentlik etdiyi zaman müdafiə şurasında qeyri-adi bir

şəraitlə üz-üzə gəlməli oldu. Onun ikinci opponent qismində iştirak etdiyi dissertasiya şuralarının birində, professor elmi adına malik birinci opponent tədqiqatçının elmi işinə müəyyən qədər qeyri-obyektiv yanaşaraq mənfəi rəy vermişdi. Dissertantın taleyi Yəhya müəllimdən asılı idi. O, tribunaya qalaraq tövrünü pozmadan özünəməxsus sadəliklə, səbirlə dissertasiya işinin uğurlu tərəflərini təhlil edərək müdafiə şurasının üzvlərinə işin əhəmiyyətli olduğunu, birinci opponentin bir qədər qərəzli münasibətlə yanaşdığını cəsəretlə söyləyəndən sonra müdafiə şurasının üzvlərinin fəallığı artdı və dissertasiya işi uğurla müdafiə olundu. Sonradan həmin opponent onun bu cəsəretini alqışladı.

Hər bir insanın böyüklüyü onun cəsəretli, ədalətli və vicdanlı olmasındadır. Yəhya müəllim özünü sakit, səbirli, sadə xarakteri ilə yanaşı, həmişə cəsəretli, ədalətli və vicdanlı bir müəllim-ziyalı obrazını təcəssüm etdirirdi. Bu mənəvi-əxlaqi keyfiyyətlərə sahib olması BDU-nun ozamankı rəhbərliyinin diqqətini cəlb etmiş və 1976-cı ildə o, BDU-nun hazırlıq şöbəsinin dekanı (fəhlə fakültəsinin) vəzifəsinə təyin edilmişdi. Bu vəzifədə Yəhya Əliyev 1987-ci ilə qədər çalışmışdır. Həmin dövrdə onun tələbəsi olanlar onu həmişə hörmətlə yada salırlar.

O, elmimizi, ziyalılığımızı, mədəniyyətimizi, milli mənəvi dəyərlərimizi şəxsi nümunədə tələbələrə çatdırırdı. Hər bir ali məktəb müəllimi həmişə üç əsas amilə görə qiymətləndirilir: alim kimi, müəllim kimi, bir də ziyalı kimi. Bunlardan ən yüksəyi, əlbəttə, ziyalılığın ucaldığıdır. Yəhya müəllim bunların üçünü də bir səviyyədə, bir müstəvidə ləyaqətlə həyata keçirirdi. Bunlar hamısı, ümumbəşəri normalara uyğunlaşdırılmış formada Yəhya müəllimin şəxsinde cəmləşirdi. Ona görə də onu tanıyanlar həmişə gözəl ziyalı, gözəl alim, gözəl müəllim kimi

xatırlayır, bütöv bir şəxsiyyət kimi dəyərləndirirlər.

Yaşamağı sevən və bacaran insan kimi həmişə işığa can atar, hər şeyin yaxşısını görməyə çalışardı. Yaxşılıqdan, xeyir işdən həzz alar, bəzən özü kefsiz olanda da dostlarının, ətrafındakıların əhvalını xoş etməyi özünə borc bilərdi.

Yəhya müəllim mərd, səmimi, xeyirxah təbiəti ilə hamımızın sevimlisi idi. Onun ürəyi də, evinin qapısı da həmişə dostlarının-doğmalarının üzünə açıq idi, nurundan, işığından hamımıza pay düşərdi. Əvvəllər üzünün nurunun işığına yığışdırdıq, indi isə xatirəsinin...

Yəhya müəllim gözəl ağsaqqal idi. İndi məsləhətlərinə, təsəllisinə elə ehtiyacımız var ki...

Cəliləddin Ruminin bu sözlərini xatırlamağa dəyər ki, insan öləndən sonra onu torpaqda yox, insanların qəlbində axtarın. Bu sözlər dostlarının, həmkarlarının, tələbələrindən üreyində nəcibliyi, sadəliyi, müdrikliyi ilə xüsusi yer tutmuş Yəhya Əliyevə xasdır. O, tanıyanların, doğmalarının qəlbində əbədi yaşayacaq, həmişə axtarılan, yeri görünən bir insan kimi hər zaman hörmətlə xatırlanacaq.

QOŞQAR ƏLİYEV,
Azərbaycan Tibb Universitetinin
ictimai fənlər kafedrasının müdiri,
professor.